

14. 9. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přeplatek na důchodových dávkách se nevrací - pochybení ČSSZ nemůže jít k tíži příjemce dávky

Za nezaviněnou chybu ve výpočtu důchodové dávky nemůže odpovídat příjemce dávky. Právní odpovědnost v důchodovém pojištění je založena na principu subjektivním. Promlčecí doba je pětiletá.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Podmínky odpovědnosti za vznik přeplatku

Pokud při výplatě důchodových dávek dojde k tomu, že bude důchod vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než příjemci náleží, je nutné zkoumat, kdo zavinil vznik přeplatku. Právní odpovědnost v důchodovém pojištění je založena na principu subjektivním.

Ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení v platném znění (dále jen zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení), zakotvuje nárok plátce důchodu na vrácení, popř. náhradu nesprávně vyplacené částky vůči příjemci důchodu pouze tehdy, pokud byl důchod vyplacen neprávem, nebo ve vyšší částce, než v jaké příjemci náležel, protože příjemce důchodu nesplnil některou jemu uloženou povinnost, přijal důchod nebo jeho část ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel.

Jak rovněž uzavřel Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26.5.2010 č.j. 3 Ads 35/2010 - 54, jde o alternativní skutkové podmínky, z nichž alespoň jedna musí být splněna pro vznik odpovědnosti za přeplatek na důchodu (tj. "nesplnění uložené povinnosti", "přijetí důchodu či jeho části při vědomí jeho neoprávněného vyplacení", "jiné vědomé způsobení vzniku přeplatku").[1]

Předpokladem subjektivní odpovědnosti příjemce dávky tedy jsou:

- vznik přeplatku na dávce důchodového pojištění,
- existence protiprávního úkonu příjemce,
- příčinná souvislost mezi protiprávním úkonem a vznikem přeplatku a
- zavinění alespoň v minimální formě nevědomé nedbalosti (kdy by příjemce musel z okolností předpokládat, že mu byl důchod vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel).

Za situace, kdy byl příjemci dávky vyplácen starobní důchod a přitom nebyly splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, nebo pokud byl vyplácen vdovský nebo vdovecký důchod, ač bylo uzavřeno nové manželství, nebo pokud zanikl nárok na

sirotčí důchod z důvodu dosažení 26. roku věku, má plátce důchodu vůči příjemci důchodové dávky nárok na vrácení těch vyplacených částek důchodu, které mu nenáležely, jak stanoví § 118a odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Přijetí důchodu či jeho části při vědomí jeho neoprávněného vyplacení

Vědomost příjemce důchodové dávky o tom, že daná dávka byla neoprávněně vyplacena, bývá dovozena například za situace, kdy je vada důchodového výměru zřetelná na první pohled a rozeznatelná i běžným adresátem a vyměřený důchod je například nepřiměřeně vysoký.

Správní orgán obecně, ČSSZ nevyjímaje, je povinen v rámci své rozhodovací činnosti postupovat v souladu s ustanoveními § 2 odst. 1, § 3, § 6 a § 8 zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád v platném znění. U správních rozhodnutí se uplatňuje zásada presumpce správnosti, podle níž se pravomocný správní akt považuje za zákonný a správný, dokud není autoritativně zrušen, a účinky případného zrušení se uplatní pouze ex nunc. Pochybení správního orgánu nelze klást k tíži příjemce dávky.[2]

Promlčení

Nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká uplynutím pěti let ode dne výplaty dávky. Tato pětiletá lhůta ovšem neplyne po dobu řízení o námitkách, žalobě, výkonu rozhodnutí, nebo jsou-li na úhradu přeplatku prováděny srážky z důchodu nebo ze mzdy nebo placeny splátky na základě dohody o uznání dluhu.

JUDr. Pavlína Zíková,
advokátka

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.5.2010, č.j. 3 Ads 35/2010 - 54 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.8.2013 3, č.j. Ads 95/2012 - 20

[2] Blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.6.2014, č.j. 8 Ads 17/2014 - 33

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)

- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)